

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ОЛИМПИАДА ПО ФИЗИКА, ОБЛАСТЕН КРЪГ, 18 февруари 2023 г.
Тема за 11. клас (пета състезателна група)

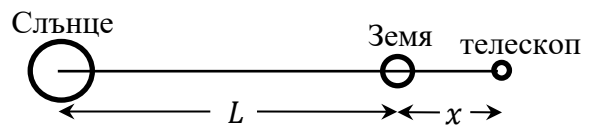
Задача 1. Фонтан.

Фонтан има формата на кръг с радиус $R = 6,4$ m. Точно в центъра на основата му има пръскалка, представляваща надупчено полукълбо с малки (пренебрежими) размери. От всичките ѝ дупки излизат водни струи с една и съща скорост, но под всякакви ъгли. Струите пръскат основата на целия фонтан, точно до ръба му. Приемете, че земното ускорение е $g = 10$ m/s².

- Получете началния ъгъл α на струята, която пръска най-надалеч (до ръба на фонтана). [4 т.]
- На каква максимална височина h се издига струята, която пръска най-надалеч (до ръба на фонтана)? [2 т.]
- На каква максимална височина H пръска фонтанът? [2 т.]
- Каква е началната скорост v_0 на струите, излизащи от фонтана? [2 т.]

Задача 2. Телескопът „Джеймс Уеб“

В прост модел може да се приеме, че телескопът „Джеймс Уеб“ се движи по такава кръгова орбита, че той винаги лежи на правата Слънце-Земя, като се намира по-далеч от Слънцето в сравнение със Земята, както е показано на фигурата. Приемете, че Земята се движи по кръгова орбита и периодът ѝ на обикаляне е $T = 365$ дни. Приемете, че масата на Слънцето M е много по-голяма от масата на Земята m , а масата на Земята m е много по-голяма от масата на телескопа μ . Разстоянието Слънце-Земя се бележи с L , а разстоянието Земя-телескоп се бележи с x . Оказва се, че $x \ll L$. Гравитационната константа е G .

- Получете формула за масата на Земята m , изразена чрез G , земното ускорение g и радиуса на Земята R . [2 т.]
- Получете формула за x (изразено чрез G , m , и T). [4 т.]
Използвайте приближението: ако $|y| \ll 1$ и n е реално число, то $(1 + y)^n \approx 1 + ny$.
- Преобразувайте формулата за x от предното подусловие, като сега изразите x чрез периода T , земното ускорение g и радиуса на Земята R . [2 т.]
- Изчислете x като приемете, че $g = 9,81$ m/s², а $R = 6400$ km. [2 т.]

Задача 3. Флайборд (Flyboard)

Флайбордът е устройство, изобретено през 2012 г. Представлява платформа, върху която стъпва човек. Платформата е свързана с дебел маркуч (шланг) с воден джет. Когато джетът подаде вода с достатъчно голям дебит по маркуча, платформата се издига във въздуха, като излизащата вода изтича надолу (виж снимката). Да допуснем най-простия модел: водата е идеален флуид (няма вискозитет), маркучът е вертикален и изтичащите струи вода също са вертикални, като скоростите на идващата вода и изтичащата вода са равни. Земното ускорение е $g = 9,81$ m/s², общата маса на човека, платформата и висящата част на маркуча е $M = 100$ kg, плътността на водата е $\rho = 1000$ kg/m³, а вътрешния диаметър на маркуча е $d = 11,0$ cm.

- Получете формула и изчислете с каква скорост v трябва да се движи водата по маркуча, така че човекът да „виси във въздуха“. [6 т.]
- Каква е минималната мощност P на двигателя на джета, за да осигури движението на водата по описания начин? Приемете, че човекът „виси“ на височина $h = 7,0$ m. [4 т.]